मुक्ताहारसुवर्णाभाः सशिखाः पञ्चविंशतिः ॥
किरणाख्या रवेः पुत्रा दृश्यन्ते प्राग्दिशि स्थिताः।
तथा च परभागस्था नृपतेर्भयदाश्च ते" ॥ * ॥

अथाग्निपुत्रास्तावन्त आह ।

"शुकदहनबन्धुजीवकलाक्षाक्षतजोपमा ऊताशसुताः।
आग्नेय्यां दृश्यन्ते तावन्तस्तेऽपि शिखिनो भयदाः" ॥

शुकपक्षी नीलपीतवर्णः। दहनोऽग्निः। बन्धुजीवकः पुष्पविशेषोऽतिलोहितः। लाक्षा वृक्षनिर्यासः। क्षतजं रक्तम्। तदुपमास्तत्तुल्यवर्णाः। ते च तावन्तः पञ्चविंशतिः आग्नेय्यां दिशि दृश्यन्ते। ते च ऊताशसुताः अग्निपुत्राः अग्निभयदाः।

तथा च गर्गः।

"नानावर्णाग्निसङ्काशा दीप्तिमन्तोऽपि चूलिनः।
सृजन्त्यग्निमिवाकाशात् सर्व्वज्योतिर्घनाशनाः ॥
तेऽग्निपुत्रा ग्रहा ज्ञेया लोकेऽग्निभयवेदिनः।
आग्नेय्यां दिशि दृश्यन्ते पञ्चविंशाः प्रकीर्त्तिताः" ॥

अथ मृत्युसुतास्तावन्त एवाह ।

"वक्रशिखा मृत्युसुता रूक्षाः कृष्णाश्च तेऽपि तावन्तः।
दृश्यन्ते याम्यायां जनमरकावेदिनस्ते च" ॥

वक्रशिखाः अस्पष्टचूडाः। ते च रूक्षा अस्निग्धास्तेऽपि पञ्चविंशतिरेव। ते च मृत्योः पुत्रा दक्षिणस्यां दिशि दृश्यन्ते। ते च जनानां मरकं आवेदयन्ति।

तथा च गर्गः॥

"कृष्णा रूक्षा वक्रशिखा दृश्यन्ते याम्यदिक्स्थिताः।
पञ्चविंशा मृत्युसुताः प्रजाक्षयकराः स्मृताः" ॥

अथ भूपुत्रा द्वाविंशतिरेवाह।

"दर्पणवृत्ताकारा विशिखाः किरणान्विता धरातनयाः। क्षुद्भयदा द्वाविंशतिरैशान्यामम्बुतैलनिभाः" ॥ दर्पणवत् वृत्तं वर्त्तुलं आकारो येषां ते विशिखा विचूलाः रश्मिसंयुक्ताः भूमेः पुत्राः। ते च द्वाविंशतिरैशान्यां दृश्यन्ते। जलस्य तैलस्य च सदृशकान्तयः। एते दृष्टा दुर्भिक्षं ददति ॥

तथा च गर्गः।

"समन्तवृत्ता विशिखा रश्मिभिः परिवारिताः।
अम्बुतैलप्रतीकाशा द्वाविंशा भूसुताः स्मृताः।
ऐशान्यां दिशि दृश्यन्ते दुर्भिक्षभयदाश्च ते" ॥ * ॥

अथ चन्द्रसुतास्त्रय आह। "शशिकिरणहिमरजतकुमुदकुन्दकुसुमोपमाः सुताः शशिनः। उत्तरतो दृश्यन्ते त्रयः सुभिक्षावहाः शिखिनः" ॥ एते सौम्यायां दिशि दृश्यन्ते। ते च सुभिक्षं कुर्व्वन्ति।

तथा च गर्गः।

"चन्द्ररश्मिसुवर्णाभा हिमकुन्देन्दुसुप्रभाः।
त्रयस्ते शशिनः पुत्राः सौम्याशास्थाः शुभावहाः" ॥

अथ ब्रह्मदण्डाख्यस्य लक्षणमाह।

"ब्रह्मसुत एक एव शिखी वर्णैस्त्रिभिर्युगान्तकरः।
अनियतदिक्संप्रभवो विज्ञेयो ब्रह्मदण्डाख्यः" ॥

ब्रह्मपुत्र एक एव। स च चिचूडः। वर्णैः सितादिभिस्त्रिभिरुपलक्षितः। स तु ब्रह्मदण्डसंज्ञो ज्ञेयः। अनियतायां अनिश्चितायां दिशि संप्रभवः उत्पद्यते सर्व्वासु दिक्षु दृश्यत इत्यर्थः। स तु युगस्यान्तं करोति सर्व्वक्षयकरः इत्यर्थः।

तथा च गर्गः।

"एको ब्रह्मसुतः क्रूरस्त्रिवर्णस्त्रिशिखान्वितः।
सर्व्वास्वाशासु दृश्यः स्यात् ब्रह्मदण्डः क्षयावहः" ॥

एकाधिकं शतं कथितं अन्यानि नवशतान्येकोनानि कथनीयानि इत्यत आह।

"शतमभिहितमेकसमेतमेकाधिकाच्छतात्परतः।
एकोनानि नवशतानि केतूनां स्पष्टैर्लक्षणैः कथयिष्ये" ॥

शतमभिहितमेकसमेतं एकेनाधिकं केतूनां शतमभिहितमुक्तम्। तस्मादेकाधिकाच्छतात् परतः एकोनानि एकेन विरहितानि नवशतानि केतूनां स्पष्टैर्यथार्थैर्लक्षणैश्चिह्नैः कथयिष्ये ॥

अथ शुक्रपुत्राश्चतुरशीतिसंज्ञाश्चाह।

"शुक्रसुता विसर्पकाः सौम्यैशान्योरुदयं यान्ति चतुरशीत्याख्याः। विपुलसितताराकास्ते स्निग्धाश्च भवन्ति तीव्रफलाः" ॥ सौम्या उत्तरा। ऐशानी ईशानदिक्। तयोरुदयं दर्शनं गच्छन्ति। ते च विपुला विस्तीर्णाः सिताः शुक्लाः तारका येषाम्। स्निग्धा निर्म्मलदेहाः ते च तीव्रफला अनिष्टफला इति।

तथा च गर्गः।

"स्थूलैकतारकाः श्वेताः स्नेहवन्तश्च सुप्रभाः।
अर्च्चिष्मन्तः प्रसन्नाश्च तीव्रेण च सुखान्विताः ॥
एते विसर्पका नाम शुक्रपुत्राः पुरोदयाः।
अशीतिश्चतुरश्चैव लोकक्षयकराः स्मृताः" ॥ * ॥

अथ षष्टिशनैश्चरपुत्रानाह।

"स्निग्धाः प्रभासमेता द्विशिखाः षष्टिः शनैश्चराङ्गरुहाः। अतिकष्टफला दृश्याः सर्व्वत्रैते कनकसंज्ञाः" ॥ ईदृशाः षष्टिः शनैश्चरपुत्राः कनककेतवः सर्व्वत्र सर्व्वासु दिक्षु दृष्टाः अत्यशुभफलाश्च ते।

तथा च गर्गः।

"सुस्निग्धा रश्मिसंयुक्ता द्विशिखाः सिततारकाः।
षष्टिस्ते कनका घोराः शनैश्चरसुता ग्रहाः" ॥ * ॥

अथ गुरुसुताः पञ्चषष्टिराह।

"विकचा नाम गुरुसुताः सितैकताराः शिखापरित्यक्ताः। षष्टिपञ्चभिरधिकाः स्निग्धा याम्याश्रिताः पापाः" ॥

पञ्चषष्टिः केतवो विकचा नाम बृहस्पतिपुत्राः। ते च सितः श्वेतः एकस्तारको येषां चूडारहिताः। ते च दक्षिणस्यां दृश्यन्ते पापा अनिष्टफलदा इत्यर्थः।

तथा च गर्गः।

"स्निग्धाः शुक्लाः प्रसन्नाश्च महारूपाः प्रभान्वितः।
एकतारा वपुष्मन्तो विशिखा रश्मिभिर्वृताः ॥
एते बृहस्पतेः पुत्राः प्रायशो दक्षिणाश्रयाः।
नामतो विकचा घोराः पञ्चषष्टिर्भयावहाः" ॥

अथैकपञ्चाशद्बुधपुत्रानाह।

"नातिव्यक्ताः सूक्ष्मा दीर्घाः शुक्ला यथेष्टदिक्प्रभवाः।
बुधजास्तस्करसंज्ञाः पापफलास्त्वेकपञ्चाशत्" ॥

तस्करनामान एकपञ्चाशत् केतवो बुधस्य पुत्राः। नातिस्फुटाः अल्पदेहाः यथेष्टायां दिशि प्रभव उत्पत्तिर्येषां सर्व्वासु दिक्षु दृश्यन्त इत्यर्थः। ते चानिष्टफलाः।

तथा च गर्गः।

"अरुन्धतिसमा व्यक्ताः केचिदव्यक्ततारकाः।
पाण्डुवर्णाः सुदीर्घाश्च सूक्ष्मा रश्मिभिरावृताः ॥
एते बुधात्मजा ज्ञेयास्तस्कराख्या भयावहाः।
एकाधिकास्ते पञ्चाशदधोऽत्यर्थचरा ग्रहाः" ॥ * ॥

अथ षष्टिभौमपुत्रानाह।

"क्षतजानलानुरूपास्त्रिचूलताराः कुजात्मजाः षष्टिः। नाम्ना च कौङ्कुमास्ते सौम्याशासंस्थिताः पापाः" ॥ कौङ्कुमनामानः षष्टिकेतवो मङ्गलपुत्राः रक्तवह्निसदृशाः लोहिता इत्यर्थः। त्रिचूलास्त्रिशिखास्तारा येषां ते च उत्तरस्यां दृश्यन्ते पापफलाश्च।

तथा च गर्गः।

"त्रिशिखाश्च चिताराश्च रक्तलोहितरश्मयः।
प्रायशस्तूत्तरामाशां सेवन्ते नित्यमेव ते ॥
लोहिताङ्गात्मजा ज्ञेया ग्रहाः षष्टिः समासतः।
नामतः कौङ्कुमा ज्ञेया राज्ञां संग्रामकारकाः" ॥ * ॥

अथ त्रयस्त्रिंशद्राहुपुत्रानाह।

"त्रिंशत्तु त्र्यधिका राहोस्ते तामसकीलका इति ख्याताः। रविशशिना दृश्यन्ते तेषां फलमर्कचारोक्तम्" ॥

त्रयस्त्रिंशत् स्वर्भानुपुत्रास्ते च नामतः तामसकीलका इति प्रसिद्धाः। ते च अर्कचन्द्रमण्डलस्था दृश्यन्ते तेषाञ्च फलं सूर्य्यचारे कथितं तामसकीलकसंज्ञा राहुसुता इति।

तथा च गर्गः।

"कृष्णाभाः कृष्णपर्य्यन्ताः संकुलाः कृष्णरश्मयः।
राहुपुत्रास्त्रयस्त्रिंशत् कीलकाख्यातिदारुणाः ॥
रविमण्डलगाश्चैते दृश्यन्ते चन्द्रगास्तथा" ॥

तथा च पराशरः।

"अपर्व्वण्येव दृश्यन्ते ह्यङ्गिराः काककीलकाः।
रवेरिवाङ्गिरामध्ये ह्युभयोः काककीलकौ ॥
अङ्गिराः सरथो वापि दृश्यते पुरुषाकृतिः।
काकः काकाकृतिर्घोरस्त्रिकोणो वाथ लक्ष्यते ॥
मण्डलं कीलको मध्ये मण्डलस्यासितो ग्रहः।
महान्दपविरोधाय यस्यर्क्षं तस्य मृत्यवे" इति ॥ * ॥

अथ विंशत्यधिकं शतमग्निपुत्रानाह।

"विंशत्यधिकमन्यच्छतमग्नेर्व्विश्वरूपसंज्ञानाम्।
तीव्रानलभयदानां ज्वालामालाकुलतनूनाम्" ॥

अन्यत् अपरं शतं विंशत्यधिकं केतूनामग्नेः सुतानां विश्वरूपनाम्नां कीदृशानां ज्वालामालाभिराकुला व्याप्तास्तनवो मूर्त्तयो येषाम्। तथा तीव्रं घोरमग्निभयं ददति।

तथा च गर्गः।

"नानावर्णा ऊताशाभा दीप्तिमन्तो विचूलिनः।
सृजन्त्यग्निमिवाकाशे सर्व्वज्योतिर्व्विनाशनाः ॥
तेऽग्निपुत्रा ग्रहा ज्ञेया लोकेऽग्निभयवेदिनः।
विंशं ग्रहशतं घोरं विश्वरूपेति विश्रुतम्" ॥ * ॥

अथ सप्तसप्ततिवायुपुत्रानाह।

"श्यावारुणा वितारास्त्रामररूपा विकीर्णदीधितयः।
अरुणाख्या वायोः सप्तसप्ततिः पापदाः परुषाः" ॥

अरुणसंज्ञा वायोः पुत्राः श्यावलोहितवर्णाः तारकवर्जितास्त्रामररूपा वालव्यजनाकृतयः